

DOPRAVA A CESTY

PRAVIDELNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

V oblasti cestnej dopravy je KSK dopravným správnym orgánom pre pravidelnú autobusovú dopravu (udeľuje dopravné licencie, schvaľuje cestovné poriadky, vykonáva odborný dozor). Zároveň objednáva a financuje služby prímestskej pravidelnej autobusovej dopravy, t.j. poskytuje dopravcom príspevok, ktorý je rozdielom medzi nákladmi dopravcov a tržbami od cestujúcich.

V uplynulých 11 rokoch zabezpečoval KSK financovanie služieb vo verejnom záujme v pravidelnej autobusovej doprave v objeme 26 mil. km ročne. Zmluvní dopravcovia KSK sú eurobus, a.s., Košice a ARRIVA Michalovce, a.s. Celkovo od roku 2006 KSK poskytol príspevky na služby vo verejnom záujme v pravidelnej autobusovej doprave v sume viac ako 147 mil. €, ktoré boli použité na základnú dopravnú obslužnosť regiónu a poskytovanie sociálnych zliav pre vybrané skupiny cestujúcich (priemerná suma 5,5 mil. € ročne).

Kým v roku 2006 bolo prepravených 36 116 000 osôb, v roku 2016 to bolo už len 21 466 000 osôb. V roku 2006 bolo z rozpočtu KSK na dopravu vo verejnom záujme určených 66 790 000 eur, v roku 2016 to bolo 90 191 000 eur.

Priemerná úhrada KSK na 1 km sa zvýšila z 0,298 € v roku 2006 na 0,671 € c roku 2016. <https://web.vucke.sk/files/doprava/2017/sprava-pad-ksk-2006-2016.pdf>

Prostredníctvom týchto zdrojov bol zachovaný rozsah dopravnej obslužnosti a výrazne sa zvýšila kvalita a spoľahlivosť dopravných služieb prostredníctvom

- úplnej obnovy vozidlového parku autobusových dopravcov v prímestskej doprave, t.j. 450 autobusov, viac ako polovica klimatizovaných, tretina nízko a stredno-kapacitných,
- vybavenia všetkých autobusov GPS modulmi na sledovanie polohy autobusov (informácie sú dostupné na www.mojbus.sk (od 2014) a na mobilnej aplikácii Ubian (od 2016)
- obnovy označiek všetkých autobusových zastávok v kraji v rokoch 2011 - 2013 (zlepšenie informovanosti a zvýšenie bezpečnosti).

Od prechodu originálnych kompetencií (rok 2007) vykonal KSK opatrenia na hospodárne a efektívne použitie verejných zdrojov:

- Tvorba cestovného poriadku v spolupráci s obcami KSK, významnými zamestnávateľmi a verejnými dopravcami (autobusoví dopravcovia a ZSSK).
- Optimalizácia dopravných služieb podľa Plánu dopravnej obslužnosti KSK (2007 a 2008).
- Analýza tržieb a variabilných nákladov autobusových spojov podľa Plánu dopravnej obslužnosti KSK (2007 a 2008).
- Analýza efektívneho využívania autobusových zastávok (2009).
- Odstraňovanie súbežností verejnej dopravy (každoročne od roku 2007).
- Harmonizácia dopravnej ponuky s cieľom zlepšenia prestupov vo verejnej doprave (každoročne od roku 2007).
- Pravidelné komisionálne posúdenie ekonomicky oprávnených nákladov dopravcov (každoročne od roku 2007).
- Analýza využitia dopravnej ponuky (rok 2015).
- Aktívna spolupráca s MDV SR pri tvorbe legislatívy v oblasti pravidelnej autobusovej dopravy.

S cieľom zmierniť nepriaznivý dopad demografického vývoja a zamestnanosti na počet prepravených cestujúcich v pravidelnej autobusovej doprave boli vykonané opatrenia:

- Zlepšenie informovanosti cestujúcich spoluprácou s prevádzkovateľom portálu www.cp.sk (garancia zverejňovaných cestovných poriadkov, odsúhlasuje dopravný správny orgán)
- Uplatňovanie zliav pri použití bezkontaktnéj čipovej karty.
- Možnosť uplatnenia jednej čipovej karty u všetkých autobusových dopravcov vo verejnom záujme na území KSK a PSK (prímestská a mestská doprava).
- Zrušenie platenia cestovného za zachádzky, ktoré je cestujúci nútený strpieť.
- Zrušenie platenia za príručnú batožinu.
- Zavedenie prestupného cestovného lístka v rámci služieb dopravcov, ktorí majú uzavretú zmluvu o službách s KSK (eurobus, a.s. a ARRIVA Michalovce, a.s.).
- Od roku 2014 zavádzanie wifi v autobusoch poskytujúcich služby vo verejnom záujme.
- Zachovanie nezmenenej výšky cestovného a sociálnych zliav od roku 2010.

KSK vytvoril v rokoch 2015 - 2016 podmienky pre čerpanie finančných prostriedkov z operačného programu IROP:

- a) pre verejných dopravcov na obstaranie tarifno-informačného systému IDS,
- b) pre obce a mestá na budovanie dopravných prestupných terminálov.

INTEGROVANÝ DOPRAVNÝ SYSTÉM (IDS)

KSK pracuje na zavedení I. etapy Integrovaného dopravného systému Košického kraja. Na pracovných rokoch k spracovaniu spoločných tarifných podmienok a tarify sa zúčastňujú zástupcovia ministerstva dopravy, Mesta Košice a dopravcovia DPMK, a. s., ZSSK, a. s., eurobus, a.s. a ARRIVA Michalovce, a. s.

Od 13. decembra 2015 je v prevádzke prvý terminál integrovanej osobnej prepravy Moldava nad Bodvou, mesto. V rámci Slovenska je pilotným projektom z Operačného programu Doprava 2007 – 2013 - vybudovanie prestupu cestujúcich z vlaku na autobus „suchou nohou“. Vlastníkom a správcom sú Železnice SR. KSK spolupracuje pri realizácii ďalších terminálov integrovanej osobnej prepravy Trebišov a Michalovce. V rámci riešenia stavby „ŽSR, Elektrifikácia trate Bánovce nad Ondavou – Humenné“, ktorej súčasťou je aj riešenie TIOP Michalovce, bude terminál integrovanej osobnej prepravy v Michalovciach jedným z troch riešených na východe Slovenska. TIOP Trebišov a Michalovce budú po dokončení začlenené do koncepcie regionálnych terminálov KSK.

POZEMNÉ KOMUNIKÁCIE

Košický samosprávny kraj sa stal od 1.1.2004 na území kraja vlastníkom ciest II. a III. triedy, ktoré boli dovtedy v správe Slovenskej správy ciest. Na zabezpečenie činností spojených s ich správou a údržbou Zastupiteľstvo KSK 13. októbra 2003 zriadilo rozpočtovú organizáciu Správa ciest KSK. Od 1. januára 2011 došlo k zmene spôsobu financovania a právnej formy z rozpočtovej organizácie na príspevkovú. Na území KSK je 573 km ciest II. triedy a 1382,29 km ciest III. triedy, ako aj 655 mostných objektov. KSK zabezpečuje plánovanie, prípravu a modernizáciu cestnej siete.

Cesty II. a III. triedy sa do vlastníctva krajskej samosprávy dostali v nie najlepšom technickom stave. Krajský rozpočet nemá dostatok finančných prostriedkov na komplexné opravy súvislých úsekov ciest. Do ciest preto investovala krajská samospráva peniaze

z Európskej investičnej banky (EIB), cez projekty verejno – súkromného partnerstva (tzv. PPP projekty) a v posledných rokoch prostredníctvom Regionálneho operačného programu z fondov Európskej únie.

Súčasťou cestných stavieb boli okrem obnovy asfaltových povrchov aj rekonštrukcie odvodnení, priepustov, mostov, oporných múrov, rozšírenie a napojenie ciest a výstavba ník autobusových zastávok.

Úverové zdroje EIB sa čerpali v rokoch 2007 - 2011 vo výške 36 miliónov 335 tisíc eur, cez tzv. PPP projekty išlo na cesty 36 miliónov 944 tisíc eur. V rokoch 2010 - 2015 krajská samospráva pripravila projekty a opravila viaceré cesty II. a III. triedy vo všetkých okresoch kraja. Financované boli z fondov Európskej únie – z Regionálneho operačného programu (ROP) prioritná os 5 - Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obslužnosť regiónov. Na celkovo desiatich stavbách sa preinvestovalo 31 miliónov 866 tisíc eur.

Súhrn investícií:

Priemerný bežný rozpočet Správy ciest KSK	12 000 tis. €
Úverové zdroje EIB v rokoch 2007-2011	36 335 tis. €
Dodávateľské úvery (PPP) v rokoch 2005 – 2007	36 944 tis. €
Dodávateľské úvery na povodne 2010 a 2011	9 925 tis. €
Dotácie štátu v roku 2011 povodne	6 407 tis. €
Cezhraničná spolupráca HU/SK 2007–2013	5 169 tis. €
Cezhraničná spolupráca MR/SR/UA 2006 Interreg III A	801 tis. €
Fondy EÚ v rokoch 2010/ 2011 - Cesty KSK 1,2,3,4, 5	10 114 tis. €
Fondy EÚ v rokoch 2014/15 - Cesty KSK 6,7,8,9,10	21 752 tis. €
Fondy EÚ v roku 2015 - Cesty KSK 12	1 991 tis. €
Cezhraničná spolupráca HU/SK 2007–2013, projekt KAPA	947 tis. €
Dotácia štátu výtlky po zime 2012/2013	1 116 tis. €

V máji a júni 2010 postihli územie KSK rozsiahle povodne, počas ktorých došlo aj k poškodeniam cestnej infraštruktúry vo vlastníctve KSK. Na cestách došlo k rozsiahlym zosuvom najmä v okresoch Košice – okolie, Gelnica a Spišská Nová Ves, k zaplaveniu a podmáčaniam ciest najmä v okresoch Trebišov a Michalovce. Správa ciest KSK odhadla škody spôsobené povodňami na cestách vo vlastníctve KSK, objektoch a zariadeniach Správy ciest KSK na 20 mil. €. Náklady na vykonanie zabezpečovacích prác na cestách predstavovali 96 996 €. Na cestách vo vlastníctve KSK došlo k desiatim veľkým zosuvom: II/546 Prakovec, II/546 Gelnica, II/533 Novoveská Huta, II/547 Richnava, III/050150 Gemerská Hôrka, II/552 Nižná Myšľa, II/552 Nižná Hutka, III/050196 Zdobá, Ždaňa. Došlo tiež k dvadsiatim menším zosuvom a k poškodeniam pätnástich mostov. KSK získal dotáciu z Ministerstva financií SR na odstránenie škôd na majetku spôsobených povodňami vo výške 6 040 588 €. Z rozpočtovej rezervy predsedníčky vlády SR bola poskytnutá dotácia na výstavbu mosta na ceste II/536 pred obcou Danišovce, zničeného povodňami. Ministerstvo financií poskytlo pre KSK dotáciu na bežné výdavky, účelovo určenú na úhradu výdavkov vynaložených na ochranu majetku pred povodňami vo výške 118 665 €, z toho v odvetví dopravy vo výške 96 996 €. Na financovanie sanácie ciest poškodených povodňami bol zabezpečený dodávateľský úver vo výške 13 077 745 €. Všetky úseky ciest a mosty poškodené povodňami v roku 2010 boli do konca roka 2010 prejazdné.

Výraznú pomoc na zlepšenie dopravnej infraštruktúry znamenali európske fondy. Išlo o projekty, ktoré boli postupne realizované v rokoch 2010 - 2014

Cesty KSK 1 - Napojenie Smolníckej Huty a Ploského na Košice

Cesty KSK 2 - Napojenie obcí na Spišskú Novú Ves a Spišské Vlachy

Cesty KSK 3 - Cesta Nižný Žipov - Zemplínsky Branč

Cesty KSK 4 - Napojenie obcí na Michalovce a Sobrance

Cesty KSK 5 - Gemerská Poloma - Hnilec

Cesty KSK 6 – Košice okolie – napojenie obcí na Košice

Cesty KSK 7– Spišská Nová Ves – napojenie obcí na SNV a Gelnicu

Cesty KSK 8 – Trebišov – napojenie obcí na Trebišov a Sečovce

Cesty KSK 9 – Michalovce napojenie obcí na Michalovce a Sobrance

Cesty KSK 10 – Rožňava – napojenie na Rožňavu

Cesty KSK 12 - Gelnica - obnova povodňami poškodených ciest v okrese Gelnica

Zastupiteľstvo KSK v júni 2016 schválilo financovanie infraštruktúry KSK zo zdrojov Európskej investičnej banky v rokoch 2016 – 2018. Zámerom KSK je financovať rekonštrukcie ciest v dĺžke 60 km a nakúpiť mechanizmy za 5,8 milióna eur.

Úrad KSK v súčasnosti pripravuje projekty v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu v programovom období 2014 – 2020, prioritná os 1 Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch. Ide o tieto projekty spolu v hodnote 17 068 065,98 eur.

Cesta II/547- hranica okresu Košice/Košice okolie - Spišské Vlachy (6 618 774,50 eur)

Cesta II/555 Michalovce - Veľké Kapušany - Kráľovský Chlmec (4 044 216,71 eur)

Cesta II/582 – Michalovce – Sobrance (2 491 972,30 eur)

Cesta II/550 a II/548 - Moldava nad Bodvou – Jasov - Košice (3 913 102,47 eur)

MOSTY

Správa ciest KSK eviduje 658 mostov na cestách II. a III. triedy v kraji. Mosty sú podľa technického stavu zaradené do siedmich stupňov podľa stavebno-technického stavu (I. – VII.)

Stavebno-technický stav mostov KSK k 12.05. 2017	Počet mostov	Percentuálne vyjadrenie
I. - Bezchybný	34	5,0 %
II. - Veľmi dobrý	80	12,0 %
III. - Dobrý	278	42,2 %
IV. - Uspokojivý	219	33,3 %
V. - Zlý	29	4,7 %
VI. - Veľmi zlý	17	2,6 %
VII. - Havarijný	1	0,2 %
spolu	658	100,0 %

Do opráv a rekonštrukcií sú zaradené prednostne mosty v stavebno-technickom stupni VI. – V. – IV. so zohľadnením dopravného významu cestnej komunikácie. V roku 2017 bolo do plánu obnovy a rekonštrukcie zaradených 33 mostných objektov. Zaradené boli všetky mosty,

ktoré sa nachádzajú v VI. stupni a ďalšie mosty, ktoré vykazujú potrebu obnovy po vykonaných prehliadkach v zmysle technických predpisov.

Financovanie rekonštrukcie mostných objektov je zabezpečované z niekoľkých zdrojov:

Trináť mostov sa bude rekonštruovať vďaka financovaniu z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Technickú prípravu štyroch projektov má na starosti odbor investícií, prípravy a implementácie projektov KSK. Projekty zahŕňajú opravy ciest i mostov, ktoré sú ich súčasťou. Ide o projekt Cesta II/547- hranica okresu Košice/Košice okolie - Spišské Vlachy; Cesta II/555 Michalovce - Veľké Kapušany - Kráľovský Chlmec; Cesta II/582 – Michalovce – Sobrance; Cesta II/550 a II/548 - Moldava nad Bodvou – Jasov – Košice. V prípade prvých troch projektov už bola podpísaná Zmluva o nenávratnom finančnom príspevku (NFP). Po odsúhlasení riadiaceho orgánu a po dohode viacerých samosprávnych krajov (Košický, Trenčiansky, Trnavský a Prešovský samosprávny kraj) bude realizované spoločné verejné obstarávanie prostredníctvom Prešovského samosprávneho kraja. V prípade štvrtého projektu prebiehajú procesy k podpisu Zmluvy o NFP.

Tri mosty sú zaradené medzi projekty, na ktoré budú použité finančné zdroje z úveru od Európskej investičnej banky (EIB): most Smolník (362 tisíc eur), most Hnilčík (152 tisíc eur) a most Kluknava (813 tisíc eur).

Ďalších 14 mostov zaradených do IV., V. a VI. stupňa v celkovej predpokladanej obstarávacej výške 2 634 160 eur je financovaných z kapitálových výdavkov rozpočtu KSK pridelených v máji tohto roku.

Rekonštrukcia mosta Ružín je financovaná z kapitálových výdavkov KSK ako mimoriadna situácia (1 651 tisíc eur).

Ostávajúce dva mosty v obci Nováčany boli v roku 2017 opravené z bežných prevádzkových prostriedkov Správy ciest KSK (70 tisíc eur).

Aktuálne je zo 14 mostných objektov, na opravu ktorých boli vyčlenené kapitálové zdroje z rozpočtu KSK, ukončený most M 7173 cez rieku Olšavu v obci Opiná (pôvodný stavebno-technický stupeň VI.), pred ukončením prác je most M 6337 cez Železný potok v obci Hnilčík (V.) a most M559 (V.) cez Arnutovský potok pri obci Arnutovce. Prebieha príprava technických podkladov pre vyhlásenie procesov verejného obstarávania na uskutočnenie stavebných prác na dva menšie mosty (do 10 metrov): M 3406 (VI.) most cez bažinu pred obcou Zátín a most M 4153 (V.) za obcou Peder; ďalej na tri stredne veľké trojpoľové mosty: most M 4980 (V.) cez rieku Slaná v Brzotíne, most M 1417(VI.) za železničným priecestím Onča a most M 2788 (V.) nad železničnou traťou pred obcou Nižná Myšľa.

Na štvorpoľové a viacpoľové mosty M 1683 (VI.) cez inundačný kanál pred obcou Vojany, most M 1828 (VI.) cez odpadový kanál za obcou Veľké Raškovce, most M 2774 (V.) cez rieku Ondava pri obci Sírnik a most M 112 (IV.) cez vodnú nádrž Ružín za obcou Margecany, bola zadaná diagnostika mostnej konštrukcie. Jej výsledkom bude celkový elaborát, ktorého súčasťou budú protokoly z vykonaných skúšok a grafické znázornenia jednotlivých deformácií, vrátane technického popisu pre každý most samostatne. Diagnostika spracovaná Technickou univerzitou Košice (TUKE) je podkladom pre proces prípravy verejného obstarávania na výber zhotoviteľa na realizáciu stavebných prác.

Najväčšia pozornosť je venovaná mostu na ceste II/547 cez vodnú nádrž Ružín. Na moste bola vykonaná diagnostika celej konštrukcie mosta, robili sa búracie práce (vozovky, chodníky, zábradlie, rímsy), vykonali sa práce na zosilnení nosnej konštrukcie (predpínacie laná, priečniky, opory). V súčasnosti sa pripravuje osadenie mostovky na ložiská, budujú sa prechodové oblasti na oboch stranách mosta, realizuje sa debnenie ríms. Je potrebné zabetónovať nové chodníkové rímsy, spádový betón, zrealizovať izolácie mostovky s odvodnením, konštrukcie vozovky a osadiť bezpečnostné zariadenia (zvodidlá, zábradlia). Práce prebiehajú podľa schváleného harmonogramu, mali by byť ukončené začiatkom decembra tohto roku.